

Giorgio de Chirico, *Les Masques*, 1926

Autor: Christopher Pankhurst

Z tempa technologického pokroku se nám může snadno zatočit hlava a navykli jsme si očekávat nekonečný proud rychlejších a výkonnějších zařízení. Budoucí vývoj takových technologií slibuje stále sofistikovanější stroje, které zpochybní základní premisu lidské nadřazenosti. Je vynakládáno velké úsilí na dosažení dystopické budoucnosti strojů, nadaných úžasnými schopnostmi, jejichž samotná existence možná způsobí nahrazení lidstva.

Někteří myslitelé se pokusili prozkoumat dopad takovýchto technologií a vytvořili modely, integrující tyto technologie do širších scénářů budoucího vývoje. Zde se budeme zabývat dvěma z nich: válkou páté generace a archeofuturismem.

Válka páté generace (5GW)

Model 5GW vychází z článku vydaného v roce 1989 v Marine Corps Gazette *The Changing Face of War: Into the Fourth Generation* („Proměňující se podoba války: Ke čtvrté generaci“). V něm autoři Lind a spol. vyvinuli model moderního způsobu vedení války (*warfare*), popsany pomocí 4-generačního evolučního vývoje. Pro **první generaci** (1GW) bylo typické využití linií, kolon a mušket. Svě vrcholné vyjádření dostala v napoleonských válkách. **Druhá generace** (2GW) užívala smrtonosnější technologie, např. kulomet a pušku, takticky byla mobilnější. Jejím ztělesněním je 1. světová válka. Po zbytek 20. století byl dominantním typem konflikt **třetí generace** (3GW). Jeho podstatou byla snaha o překonání nepřátelské fronty infiltrací a dynamickou mobilitou v kombinaci s opět ještě ničivější technologií (tanky apod.). Charakterizována je *blitzkriegem*.

Podle autorů se začíná formovat podoba války – **čtvrtá generace** (4GW). Válka čtvrté generace „podle všeho bude roztříštěná a z větší části nedefinovaná; linie mezi válkou a mírem smazána do ztracena. Bude nelineární, možná do té míry, že nebude možné vymezit bitevní pole či fronty. Dělení na ‚civilisty‘ a ‚armádu‘ může úplně vymizet.“ 1] Bojovníky 4GW nepůjde pravděpodobně identifikovat jako bojovníky; namísto toho budou až do momentu útoku splývat s nepřátelskou společností. Útoky z 11. září jsou pochopitelně ukázkovým příkladem.

Od vydání „Proměňující se podoba války“ se objevily pokusy aktualizovat generační model

přidáním *páté generace (5GW)*. Ve válce páté generace zahrnuje bojiště celou škálu společenské, politické, ideologické, vědecké, ekonomické a vojenské sféry. Pro bojovníky 5GW je možné a v mnoha ohledech žádoucí, aby nevěděli, s kým bojují – nebo dokonce ani to, že vůbec bojují. Očekává se kompletní využití **Nano-Bio-Info-Cogno (NBIC)** technologií, jakkoliv způsoby velmi nepředvídanými, možná dokonce neviditelnými. Typickým prvkem 5GW bude manipulace kontextu pozorovatelů konfliktu. Místo důrazu na fyzickou porážku nepřítele se 5GW soustředí na potenciál nových technologií manipulovat s perspektivou pozorovatelů, kteří mohou konfliktu odporovat nebo jej podporovat.

Zůstává otázkou, jestli generační model způsobů vedení války charakterizuje pokrok jak v technologii, tak taktice. I když se technologie vlastní **páté generaci** teprve objevují a zavádějí, řada mezinárodních konfliktů se už dnes v kontextu 5GW odehrává (např. „barevné revoluce“? – pozn. red. DP). Jak lze dle charakteristik 5GW čekat, působí ve vztahu k vnější politice poněkud podprahově.

Kyberválka

Stále důležitějším prvkem 5GW se stává kybernetická válka. V roce 2008 našel důstojník americké armády posádkou na Středním východě odložený flash disk. Když ho připojil k počítači, zdál se být prázdný. Ve skutečnosti ale obsahoval trojského koně, který se byl schopen infiltrovat do americké vojenské počítačové sítě a celé týdny odtud odesílat tajné informace, než byl odhalen. Má se za to, že stopy útoku vedou do Číny (podezříváno bylo samozřejmě i Rusko – pozn. red. DP). V roce 2009 proběhly koordinované kyber útoky na vojenské, bankovní a mediální struktury v Jižní Koreji. Jako zjevný podezřelý se nabízí Severní Korea, podobné útoky však nelze vystopovat. Při vyšetřování Jihokorejci zjistili, že útoky byly spuštěny ze šesti počítačů rozestých po celém světě, přičemž příkaz k zahájení útoku byl zadán ze serveru v anglickém Brightonu. Také v roce 2009 byla americká rozvodná síť (US National Grid) napadena čínským virem, vytvořeným k jejímu znefunkčnění. A při incidentu z roku 2010 bylo 15% datového přenosu na světovém internetu „uneseno“ (*hijacked*) na čínské servery a tam zkopírováno. 2]

Jednu z největších kybernetických hrozeb nedávných let dosud nelze připsat žádnému konkrétnímu zdroji. Červ *Conficker* se poprvé objevil v roce 2008. Červ je typem *malwaru*, který se vlastní silou šíří počítačovými sítěmi. Zatímco virus se na počítač může dostat jedině stažením uživatelem (např. v příloze e-mailu), červ je navržen k využívání slabin operačního systému k vlastnímu šíření. *Conficker* byl naprogramován k vytváření *botnetu*, což je síť nakažených počítačů *de facto* pod kontrolou tvůrce červa, i když uživatelé ani nepoznají, že je jejich přístroj infikován. Botnet lze využít k vyřazení webových stránek nebo dalších systémů, spoléhajících na internetovou komunikaci technikou *odmítnutí služby (DDoS)*. DDoS nastává, když daný cíl ochromí obří počet požadavků, následkem čehož se zhroutí. Čím rozsáhlejší botnet, tím účinněji dovede sundat významné cíle.

Kybernetické vojenství nemusí nutně znamenat sundávání rozsáhlých sítí – útok může být mnohem přesněji zaměřený. Má se to, že červ *Stuxnet* byl vytvořen v USA nebo Izraeli. Pravděpodobně jde o společný projekt, nemožnost dopátrat se skutečného původce červa je

však pro tento druh kyberútoků a 5GW typická. I když Stuxnet infikoval PC po celém světě, způsobil škodu jen některých přístrojům v Íránu. Stuxnet funguje na bázi využití známé slabiny operačního systému Windows. Byl napsán k narušení specifického softwaru vytvořeného Siemensem AG, který Írán užíval k separaci vysoce obohaceného uranu, spadajícího do kategorie *weapons-grade*. Kvůli Stuxnetu došlo ke ztrátě kontroly nad jistými centrifugami užívanými v procesu, a tím znemožnění dokončení celé práce. To mělo pochopitelně negativní dopad na iránské jaderné ambice. 3]

Transhumanismus a archeofuturismus

Takové druhy 5GW konfliktů se odehrávají už dnes, s využitím existujících technologií. Očekává se, že budoucí vývoj 5GW bude zahrnovat transhumanistické, velkou silou nadané subjekty, jejichž NBIC technologiemi posílené schopnosti je dovedou daleko za hranice toho, co považujeme za meze lidských schopností. Technologický souběh počítačových aplikací a genetických modifikací podle mnohých rozostří hranice definice „lidského“ do té míry, že na svět už nebude možno nahlížet z antropocentrické perspektivy. Jak říká jeden z autorů, zabývajících se transhumanismem:

„Konvergence v těchto oblastech pramení především z faktu, že na nanometrické úrovni se rozdíl mezi živými a neživými systémy stávají obtížně definovatelnými. Tělo (včetně mozku a čehokoliv, co označujeme za ‚mysl‘) lze přepracovat. Lze implantovat lékařská zařízení, vytvářející a dávkující léky uvnitř organismu, včetně mozku. Mohou přijít superpočítače o velikosti buňky, monitorující zdravotní stav a předcházející nemocem. V obecné rovině však platí, že zatímco kdysi závisela fyzická evoluce lidského druhu na náhodných mutacích, distribuci a environmentálním výběru genů, NBIC technologie umožní vytvářet sebevytvářející a sebemodifikující organismy.“ 4]

Tento „transhumanistický“ model 5GW velmi dobře zapadá do rámce „archeofuturistického“ modelu G. Fayeho. Jeho manifest postkatastrofického věku vykresluje svět budoucnosti jako radikálně nerovnostářský, kde byli ne-Evropané vykázáni z Evropy a kde postoupila technologická inovace a vývoj do té míry, že hranice mezi člověkem a strojem se značně rozostřila. V tomto archeofuturistickém světě, který i dnes působí jako sci-fi, se Evropané vypořádávají s výzvou, představovanou pokročilými technologiemi, návratem k archaickým hodnotám, spočívajících na hierarchických strukturách.

Věci jako umělé plození v inkubátorech; inteligentní, ‚kvazisenzitivní‘ a kvazilidští biotroničtí roboti; chiméry (kříženci mezi lidmi a zvířaty, už dnes v USA podaný patent); genetické manipulace nebo ‚transgeničtí lidé‘; nové, desetkrát účinnější umělé orgány; prostřednictvím pozitivní eugeniky vytvoření ultranadaní a ultraodolní jedinci; a klonování – mohou rozbít staré náboženské a rovnostářské představy o člověku ještě důkladněji, než tomu učinily Darwinovy evoluční teorie. 5]

Faye vykresluje věrohodný a podmanivý obraz „postlidského“ světa, kde pokročilé technologie skončují s existujícími humanistickými domněnkami. Jedinou možnou reakcí na tento stav bude návrat k archaickým, předhumanistickým způsobům myšlení a využití metafyzického šoku k našemu prospěchu stvořením elitní kasty postlidských Evropanů.

Hodnota modelů 5GW i archeofuturismu spočívá ve skutečnosti, že počítají s paradigmatickými skoky technologického rozvoje a přicházejí s nástroji, jak uchopit tento nadcházející stav, a tak nám umožnit připravit se na šok z nepoznaného. V tomto ohledu jsou oba modely zásadní pro pochopení způsobu nadcházejícího vývoje mocenských bojů. Přesto však není vyloučeno, že ve své neofili počítají oba modely s pokroky v technologii, které nemusí nikdy nastat. Oba předpokládají neodvratný a nevyhnutelný nástup některých futuristických technologií, které budou mít zásadní dopad na současnou společnost. Není ovšem zdaleka jisté, zda tyto technologie budou – nebo vůbec mohou být – brzy vytvořeny. Přirozené překážky paradigmatických pokroků v technologii blízké budoucnosti představují ropný zlom a nemožnost vytvoření umělé inteligence („Artificial intelligence“, AI).

Ropný zlom

O problému ropného zlomu („Peak oil“) se posledních letech živě debatuje, zatím se však nezdá, že by se vyspělé ekonomiky chtěly probudit ze svého sladkého snu o nekonečném pokroku, který snily tak dlouho. Má se za to, že se nacházíme na vrcholu celoplanetární ropné produkce nebo dokonce těsně za ním. Proto bude pro vyspělé ekonomiky stále obtížnější a nákladnější využívat ropu. Jak se ta bude stávat vzácnější, bude to mít zásadní dopad na všechny oblasti života, z nichž tou nikoliv nejmenší budou nedostatky potravin, vyvolané zhroutením distribučních sítí, plně závislých na ropě. Nevyhnutelným důsledkem pak budou násilnosti a přemísťování obyvatelstva.

Kritici konceptu ropného zlomu často namítají, že k nahrazení výpadku ropné produkce budou vyvinuty nové, čistší zdroje paliva a energie. I sám Faye k tomu sklouzává, když obhajuje využívání jaderné energie coby čisté alternativy ropy. 6] Také se zabývá celou škálou dalších alternativních zdrojů od solárních panelů po větrné elektrárny. Problémem těchto zdrojů však zůstává, že produkují pouze zlomek současně spotřebovávané energie. Zatímco pro celý politický establishment zůstává udržení ekonomického růstu nezpochybnitelným všelékem, pro zachování systému bude nutné rok za rokem využívat větší množství energie. A navíc – existující alternativní zdroje energie spoléhají při své produkci na existenci a podporu ropou poháněné ekonomiky. Jakmile začne docházet, budou se muset přiklonit k využívání alternativní energie v procesu výroby na alternativní zdroje, což dále sníží jejich efektivitu. Ropa je nejlevnějším zdrojem energie. Využití každého z obnovitelných zdrojů je naopak drahé. V knize *The Long Descent* píše John Michael Greer:

„Např. výroba solární buňky vyžaduje velké množství dieselového paliva k těžbě potřebných surovin a jejich dopravě do továren. Ještě větších množství zemního plynu a uhlí je zapotřebí k vyrobení elektřiny, pohánějící složitý proces přeměny surových materiálů na buňky, přeměňující sluneční svit na elektřinu... Ani ty

neoptimističtější výpočty neukazují efektivitu solárních panelů ve stejném řádu, jaký běžně produkují všechna fosilní paliva, s výjimkou těch nejméně kvalitních. Totéž lze říci i o všech dalších alternativních zdrojích.“ 7]

S poklesem produkce ropy a alternativami neschopnými vyplnit vzniklou díru musíme spoléhat na objev či vývoj nějakého nového, radikálně účinného zdroje. Bez podobně zázračného vývoje směřuje průmyslová společnost nevyhnutelně k zániku.

Greer se zabývá čtyřmi prvky kolapsu, které budou následovat ropný zlom:

Snižující se dostupnost energie
Ekonomický pokles
Zhoršení veřejné zdravotní péče
Politická nestabilita 8]

O těchto trajektoriích vývoje bychom měli uvažovat i ve spojitosti s Fayem předvídanou *konvergencí katastrof*. Faye označuje sedm zlomových linií modernity, které se projeví mezi lety 2010 - 2020.

Metastáze evropského sociálního uspořádání
Ekonomická a demografická krize
Chaos globálního Jihu
Globální ekonomická krize
Vzestup náboženského fundamentalismu a fanatismu
Střet Severu s Jihem
Nekontrolovatelné znečišťování planety 9]

Souběh těchto faktorů naznačuje radikální kolaps postindustriálního životního stylu, který se stal pro všechny Západany samozřejmostí. Faye předpovídá elitní menšinu technologicky vyspělých Evropanů, kteří na základě nerovnostářských a elitistických zásad přijdou s extrémně pokročilými technologiemi. Technologie přístupné této menšině se však stanou okultními: skrytými před zraky nezásvěcených jako tajemství tajné školy; sdíleny jen se zasvěcenými členy. Většina Evropanů mimo velkoměsta by se vrátila k agrárnějšímu a v podstatě předindustriálnímu životnímu stylu.

I když se zdá pravděpodobné, že dojde k technologickému regresu většiny, není zdaleka jisté, že dojde i vývoji futuristických technologií elit.

Umělá inteligence

Kromě ropného zlomu musíme počítat i s další bariérou vývoje uvažovaných technologií. Jakákoliv futuristická technologie bude nezbytně limitována rozsahem, v němž bude možno vytvořit v počítačích či robotech umělou inteligenci (AI). V předvídané translidské budoucnosti budeme schopni užít těchto technologií k utváření a urychlování vlastního

evolučního vývoje. To spolu s očekávanými pokroky v AI povede k postlidskému světu, v němž bude samotná kategorie „člověk“ nahrazena do té míry, že její užívání mimo kontext neofeudálního venkova pozbude význam. Pokud má tato předpovídaná budoucnost nastat, bude třeba překonat překážky, kterým čelí výzkum a vývoj AI.

Jedním z nejsilnějších **skeptických hlasů** ohledně možností vývoje UI je **Hubert Dreyfus**. V roce 1965 jej RAND Corporation požádala, aby sepsal pojednání o budoucnosti vývoje AI. Přišel s dokumentem nazvaným **Alchemy and Artificial Intelligence** („Alchymie a umělá inteligence“) 10], který přirovnával současné výzkumníky AI k pokusům středověkých alchymistů přeměnit běžné kovy na zlato. Dreyfus byl přesvědčen, že zásadním problémem AI není otázka výpočetní kapacity, množství paměti nebo jakákoliv další praktická nesnáze. Tvrdil, že prvotní kořen problému spočívá v přesvědčení, že lidskou inteligenci lze replikovat v digitálním počítači.

Dreyfus se tématem zabýval i ve svých pozdějších pracích. 11] Identifikoval čtyři předpoklady, s nimiž podle něj výzkumníci AI nekriticky – a často dokonce nevědomky – při své práci operovali. Dreyfus věřil, že cíle vytvoření umělé inteligence počítače lze dosáhnout jedině tehdy, pokud se všechny čtyři předpoklady prokáží být správnými. Sám však považoval všechny čtyři za nesprávné. Šlo o biologický předpoklad, psychologický předpoklad, epistemologický předpoklad a ontologický předpoklad.

Biologický předpoklad spočívá na skutečnosti, že nervové signály v mozku jsou impulzy energie, fungující v módu „všechno nebo nic“. Z tohoto výsledku pozorování oboru neurologie bylo extrapolováno, že tyto signály odpovídají bitům informací v digitálním počítači, který operuje binárním „všechno nebo nic“ způsobem. V počítačích tvoří každý bit informace samostatnou jednotku se specifickou symbolickou funkcí. Podle Dreyfusa jsou ale nervové signály v mozku – povrchně připomínající takové bity informací – modifikovány a „interpretovány“ na základě mnoha dalších lokalizovaných podmínek, jako rychlost impulzů, frekvence pulzování podél určité dráhy a interakce s ostatními neurony. Ve zkratce je biologie mozku spíše analogového než digitálního charakteru.

S *psychologickým předpokladem* nakládá Dreyfus poněkud filozoficky. Výzkumníci AI zpravidla předpokládají, že lidská psychologie je proces, operující analogicky počítačovému programu, tedy že jde ve své podstatě o cvičení ve zpracování informací. Problém výzkumníků AI představuje přenesení fyzických vlastností mozku na mentální koncepty vyšší úrovně. Dokud je mozek popisován v rámci svého fyzického chování, vše jde jako na drátkách; vidět židli lze popsat jako přítomnost světelných vln na rohovce, způsobujících sérii chemických reakcí v mozku – což všechno lze dosti přesně popsat. Abychom však mohli mluvit přímo o „vidění“ židle, musíme užít jiného druhu jazyka, vhodnějšího spíše pro mysl než pro mozek. Podle Dreyfusa se badatelé v oblasti AI snaží tuto propast přemostit teorií, podle níž v mozku existuje úroveň zpracovávání informací, která umí uspořádat neurochemické bity informací do konceptů vyššího řádu. Naneštěstí pro toto neexistuje důkaz – ve skutečnosti se výzkumníci AI při absenci důkazu museli uchýlit k hypotéze o dosud neznámé mozkové funkci zpracovávání informací, založené na předpokládané analogii s počítači.

Epistemologický předpoklad se zabývá způsobem, jakým lidé vědí, jak provádět určité úkony. Popisuje přesvědčení, že veškeré vědomé chování lze formalizovat, a tím pádem také reprodukovat. Podle Dreyfusa by veškerá taková formalizace lidského chování, umožňující naprogramovat jej do počítače, znamenala pouhé *napodobení*, a nikoliv reprodukci takového chování. Počítač by se k provedení každé specifické funkce musel řídit pevně stanovenými fázemi zpracování a Dreyfus zdaleka nebyl přesvědčen, že lidské bytosti se takto ve skutečnosti chovají. Podle vědců v oblasti AI musí takové chování následovat jistý heuristický postup, a pokud si jej není subjekt vědom, musí k jeho provádění docházet nevědomky. Oproti tomu staví Dreyfus zakořeněnost veškerého lidského chování v určité situaci a nasměrovanost k určitému cíli. Díky tomu lidé bez obtíží chápou specifický lokální aspekt jakéhokoliv zvažovaného problému díky své zkušenosti v dané situaci. Počítač se musí probrat všemi možnými interpretacemi, zavrhnout ty irelevantní a soustředit se na ty relevantní. Lidé takto nepostupují díky své ukotvenosti v dané situaci.

Ontologický předpoklad označuje zásadní problém vývoje AI. Jak Dreyfus poznamenává, „data, s nimiž musí počítač operovat, aby mohl vnímat, mluvit a obecně projevovat inteligenci, musí být samostatná, explicitní a určitá; jinak nepůjde o ten druh informací, které lze dodat počítači, aby je podle pravidel zpracoval.“^{12]} Jelikož počítače musí pracovat s takovými daty, navykli si vědci zabývající se AI předpokládat, že data tohoto druhu skutečně existují jako aspekt světa; že skutečně prostřednictvím takovýchto dat svět vnímáme. Oproti nim Dreyfus postuluje, že i tam, kde dokážeme naše vnímání specifických objektů jasně vymezit, zůstává každý takovýto fakt kontextualizován svou konkrétní lidskou situací: „Dokonce ani židli nelze chápat ve smyslu jakékoliv sady faktů či ‚prvků poznání‘. Rozpoznat objekt coby židli kupříkladu znamená pochopit její vztah k ostatním objektům a lidské existenci. To obnáší celý kontext lidské činnosti, z nichž tvar našeho těla, kategorie nábytku či nevyhnutelnost únavy představují pouze drobný zlomek.“^{13]} Navíc nelze tuto situaci samou redukovat na izolovaná fakta bez kontextu; je ovlivňována přecházející situací, a tak si v čase průběžně vytváříme asociace a výklady.

Pro počítač představuje takovýto model učení se v čase problém. Pokud lze data interpretovat pouze v závislosti na situaci, jejíž význam závisí na předchozí situaci, pak čelíme nekonečnému regresu. V určitém bodě se musí programátor rozhodnout, jakou prvotní informaci počítači poskytnout, což bude podmíněno jeho vlastní lidskou situací; nevzejde to přirozeně z „vědomí“ počítače. Lidé se tomuto paradoxu vyhýbají tím, že jsme – Dreyfusovými slovy – „geneticky naprogramováni už jako děti“ rozeznávat jistě podněty jako pozitivní a vyživující, zatímco jiné jako škodlivé. Tento posunek směrem ke genetice dává silný argument pro jedinečnost povahy lidského vědomí.

To pro některé z technologií předpovězené 5GW transhumanistickým modelem i archeofuturismem představuje zásadní problém. Rozvoj pokročilého bioinženýrství, manipulace s geny a postevoluční technologie bude omezován nemožností replikace lidského vědomí. Jeho fungování nelze zredukovat na samostatné bity informací. Komplexnost lidského vědomí vychází ze skutečnosti, že k jeho formování a zdokonalování docházelo v průběhu nesmírně dlouhého časového období skrz genetickou evoluci. Tento evoluční proces vytvořil jisté mechanismy přežití, které se postupem času staly naprosto

instinktivními, takže se nám jeví jako přirozené, vrozené vlastnosti. Nejde o drobnosti, které lze přidat do počítačového programu drobnou úpravou – jedná se o základní vlastnosti, na jejichž základě bylo v průběhu tisíciletí vytvořeno vědomí. I když je možné např. skrz eugeniku nebo rasové míšení vyvolat jistý genetický vývoj, a počítače mohou simulovat určité evoluční tlaky, není to totéž jako samotná evoluce. Evoluci nejde o inovaci pro inovaci, ani pro dobro člověka – jen o přežití genu. Výhody k přežití jakéhokoliv organismu může ověřit jen test času, zkratky nejsou možné.

Asymetrická válka vs. technologie

Bez ohledu na výše probírané nebude účinná politická akce budoucnosti vyžadovat vyspělé technologie. Charakteristickým prvkem 4GW jsou **asymetrické konflikty**. Únosci z 11. září pomocí nožníků rozvrátili fungování jediné supervelmoci světa do té míry, že následky pociťujeme i dnes, po více než deseti letech. I v modelu 5GW hraje prvek symetrie roli; jeho účinky budou snad ještě citelnější.

Na ropu bohatá oblast delty Nigeru je dějištěm zřejmě nejúspěšněji provedené 5GW kampaně posledního desetiletí. **Henry Okah** byl označen jako „jeden z nejdůležitějších lidí dneška, brilantní vojenský inovátor a představitel skutečné globální guerilly.“ [14] Je velitelem **Hnutí za osvobození delty Nigeru** (angl. *Movement for the Emancipation of Niger Delta* – MEND), organizace usilující o zajištění většího dílu ropného bohatství pro Nigerijce. V rámci tohoto boje sabotovala MEND ropná pole, kradla ropu a brala zaměstnance ropných společností jako rukojmí. Celá kampaň se snaží ztížit společnosti Shell další fungování jejich operací v Deltě. MEND se povedlo snížit ropnou produkci Shellu o množství v hodnotě 29 miliard dolarů. Finanční zdroje MEND jsou v porovnání titěrné, jelikož jde o aktéra 5GW. Najímá si smskami žoldáky zvláště pro každou akci, a tak lze členstvo jen složitě identifikovat. Publicitu svých útoku zajišťuje MEND pomocí emailů redakcím novin, v nichž na sebe bere zodpovědnost za útoky; organizace samotná zůstává neviditelná. Takovýto způsob narušování fungování systému mohou příznivci snadno napodobit, a tak zatčení Okaha v roce 2008 nevedlo k zániku MENDu. Namísto toho přišel Okah s modelem 5GW, který umožňuje autonomním a jinak nijak nespojeným skupinám provádět akce pod hlavičkou MEND.

Úspěšné vedení 5GW tohoto druhu se nijak neodvívá od vysoce pokročilé futuristické technologie. I když některé operace – jako červy Conficker a Stuxnet – užívají vysoce sofistikovanou techniku, jiné lze snadno provést pomocí mobilu nebo e-mailového účtu. Nebo dokonce i starodávným námořním pirátstvím, které už dnes neúnosně zvyšuje náklady na ochranu některých ropných polí. Také nesmíme zapomínat, že i když jsou nástrojem kyberválky nejpokročilejší počítačové programy, jejím cílem je vyřadit stávající technologické systémy. Rozsáhlé technologicky pokročilé společnosti si pro své přežití zvykly na podobné systémy spoléhat. Rozvodné sítě, databáze sociálního zabezpečení či systémy distribuce potravin – vše vysoce zranitelné systémy. V moderních, na technologiích závislých společnostech se zranitelnost vlastně stala všudypřítomnou charakteristikou.

Úspěšný voják 5GW nebude závislý na „supertechnologiích“ – i ty budou totiž čelit podobné křehkosti jako ty stávající. Namísto toho se sám stane „superjedincem“, poháněným

hlubokou, archaickou loajalitou typu islámu nebo nacionalismu. Přestože bude ochotný využívat technologie k vlastní výhodě, nebude si moci dovolit viditelnost, vlastní každé závislosti na rozsáhlých systémech.

Návrat k limitům

Fayem předpovídané postlidské technologie nemusí být uskutečnitelné, ale měli bychom si uvědomit, že mnoho lidí skutečně očekává od vědy nekonečný postup ke stále sofistikovanějším řešením. Např. ideu AI pokládá většina lidí spíše za záležitost „kdy“, než „jestli“. Úspěšný bojovník 5GW nebude při řešení svých problémů spoléhat na technologie, ale uvědomí si, že většina lidí zůstává otroky této závislosti. S postupující konvergencí katastrof budou lidé stále více odkázáni na selhávající vlády a neudržitelné technologie právě v čase, kdy by se měli stát výrazně nezávislejšími.

Touha po zkratkách a nalezení technického řešení je typickým projevem netrpělivosti současného věku. Využívání fosilních paliv, které vedlo k vytvoření industriální společnosti, těžilo z ukládání energetického potenciálu v období milionů let.

Z energetického hlediska jsou veškerá fosilní paliva za geologický čas nahromaděný sluneční svit... Žádný člověk nemusel vložit jediný den práce ani galon diesellového paliva na vypěstování obřích přesliček z období karbonu, z nichž nakonec vznikla pensylvánská uhelná pánev, ani se nemusel starat o mořské živočichy jury, z nichž se za mnoho milionů let stala texaská ropná pole. Druhou část přírodní energetické subsidie představují extrémní teploty a tlak hluboko pod zemským povrchem. V průběhu milionů let byly působením těchto faktorů přeměněny pozůstatky prehistorických organismů na uhlí, ropu, zemní plyn, a tak zkonzcentrovaly svou původní energii do zlomku své předchozí velikosti. 15]

Kdyby byly tyto zdroje využity udržitelnějšími způsoby a k vytvoření vyváženějších společností, mohly nám sloužit mnoho a mnoho let, promarnili jsme je však vlastní netrpělivostí a hamižností. Podobně netrpělivě přistupujeme i ke kýženým technologiím. Nespokojíme se s inteligencí, již nám odkázala miliony let probíhající evoluce a usilujeme o co nejrychlejší vytvoření její kopie.

Ztratili jsme jistý smysl pro vyváženost a vědomí přirozených hranic. Ctižádostivá inovace je nepochybně ctností, pokud však spočívá na falešné premise neomezených přírodních zdrojů nebo přesvědčení, že lze zkondenzovat proces evoluce libovolným vytvořením umělé inteligence, stává se nectností – arogancí. V budoucnu budeme nepochybně čelit problémům, vyvolaným pokročilými technologiemi. A se stejnou mírou jistoty – jakmile nám dojdou přírodní zdroje – si začnou vlády osobovat tyto zdroje pro své neudržitelné vojenské programy. V tomto ohledu se naplní Fayeho dvou rychlostní systém, i když nejspíš nikoliv ve prospěch Evropanů. Namísto toho se navrátíme k udržitelnějším, venkovštějším společnostem, které se budou muset znovu naučit, co to znamená žít podle svých možností, a které se budou nuceny znovu přizpůsobit pomalému běhu ročních období.

Poznámky:

- 1] William S. Lind, Colonel Keith Nightengale, et al., "The Changing Face of War: Into the Fourth Generation," *Marine Corps Gazette*, 1989, s. 22-26.
- 2] Fraser Nelson, "China's Spy Network," *The Spectator*, December 4, 2010, s. 12-13.
- 3] Mark Bowden, *Worm: The First Digital War* (New York: Grove Press, 2011).
- 4] Daniel McIntosh, "Transhuman Politics and Fifth Generation War," in Daniel H. Abbott, ed., *The Handbook of 5GW: A Fifth Generation of War?* (Nimble Books, 2010).
- 5] Guillaume Faye, *Archeofuturism* (London: Arktos, 2010), s. 109-110.
- 6] *Ibid.*, s.146.
- 7] John Michael Greer, *The Long Descent: A User's Guide to the End of the Industrial Age* (New Society Publishers, 2008), s. 18-19.
- 8] *Ibid.*, s. 82-83.
- 9] Faye, *Archeofuturism*, s. 59-66.
- 10] Hubert Dreyfus, *Alchemy and AI* (RAND Corporation, 1965).
- 11] See, e.g., Hubert Dreyfus, *What Computers Still Can't Do: A Critique of Artificial Reason* (Cambridge, Mass.: MIT Press, 1992).
- 12] *Ibid.*, s. 206.
- 13] *Ibid.*, s. 210.
- 14] John Robb, "Henry Okah," *Global Guerrillas*, February 28, 2008.
- 15] Greer, *The Long Descent*, s. 19.

Článek Christophera Pankhursta *Posthuman Prospects: Artificial Intelligence, Fifth Generation Warfare, & Archeofuturism* vyšel na stránkách Counter-Currents Publishing.